

نومرو : ۱۲۲

اداره خانه

ایستانبول ، جغال اوغلی ، دائره اجتهاد
تهلهفون نومروسی : ۸۶۵

« Idjtihad » Constantinople

بسنجی منه

اجتهاد

صریح فکریه ضارم

اقتصادی ، ادبی ، اجتماعی ، هفته لقم مجموعہ

مدیر مرخص : الہامی صفا

۲۰ تشرین ثانی ۱۳۳۰

آبونه

سنه لك
آلتی آیلق
توزکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارمیه

بویوک واصلیل قرداشم ، بن بوکا تحمل ایدم . تورک قانک دوکولدیکی هر طوبراق ، تورک وطنک بر جزویدر ، هر دامله قان اوراده بزم ایچون برحق تأسیس ایشدر و او طوبراق بزم نظرمرزده مقدسدر . ایشته بنم اعتقادم !

ایشته محمد علی بك بو متوازن و متعالی تورانلی آرق :

« دولدور وطن ایچکده کی خسرانی کوکله
پکسین یولکده کوز یاشی دوکسکه کولرم »

دیمه یور . کوز یاشی بر طوزلو صودر ، که هیچ بیر محصوله آب و تاب اولماز . او آنجاق انسانک ایچنده قالاراق و کوزلره دوغرو هر یوکسلیکجه درون روحه دوهرو طرد و تضیق اولوناراق روحه بیر قوت [هوت] و قوت [هوت] اولور .

بو اوفکه سونه دی دمدرکه سیل رحم و غصب
دور کوزمدن ایدر فکرم اوستنه جریان

دیدیمک زمان کوزدن کوکله طرد وارجاع اولونان
بو سیل رحم و غضبک ، علوی اوفکله آوندیردیکنی
هنوز آکلاماش ایشم . کوز یاشی دوکمی بیلن ، قان
دوکمی بیلمز ، قانی دوکمی بیلمه ینک قانی دوکولور !
۲۷ تشرین ثانی ۱۹۱۴

دوقور عبدالله هوت

کلهجک نسخه مرزده

یکی زراعت و تجارت ناظر مرزله ملاقات

عبدالله هوت

قوت ۱ .

یرنده قوللانیلمق شرطیله قوت حیات در .

انسانلقد قوتک ، مختلف انواعی و موضعلری اعتبار .

ریله یابدینی شیلری ، عصرلار بیقاماز !

قوت ، زمانه الی الابد حاکم اولاماسه بیله بک اوزون

مدتلری ، و دنیا ای اسکیتهجک قدر مدید دورلری زیر

حکمنده طوتار . انسانلری قوت یاشاتیر ...

هیات ! زواللی توران ، زواللی آنا ! سنک باغیرکده
قرداش کی یاشایان چوجوقلرک ، شمدی باق ، یکدیگریک
قارشینه خونریز بر دشمن کی چیقور !

ادرنده چارپیشان بر عثمانلی تورکیله بر بلغارک ،
بر چوق اختلافله رغماً عینی عرقه منسوب اولدقرینی
دوشوندیکم زمان قلم کوکسمده دارالمیور ، بر ندای
تأثر و مرحتدن کندی آله میورم : زواللی تورک عرقی !

(سلا نیکده آل بایراق) آدی یازی ، تورکیامک
آلنه یازیلق ایسته نیلن بیر بازی بی تنقید ایدر :

کوک آلپ ، ای بنم بویوک واصلیل قرداشم ، صوک زمانلرده
سنک ، هپ دیگر یازدقرک کی مرشدانه بر مقاله کی اوقودم .
اونده دیورسکک : « توران تورکک افرادینی جامع و اغیارینی
مانع اولان مفکوروی وطندر . توران تورکک اوطوردینی ،
تورکک قونوشلدینی بوتون اولکهلرک مجموعیدر . »

بلکه بو سوزلرک بنم آکلامدیم ایجه بر مائی واردر .
فقط بکا آشکار اولان معنا ، سنک دیگر خطابلرینک تأثیری
خلافه اولدقری ، قلبی جریحه دار ایتدی . بو پاره یی سکا
کوستریورم ، چونکه اونک شفا سنی ، بویوک قرداشم ، ینه
سندن بکلیورم .

« تورک وطنی ، تورکک اوطوردینی ، تورکک قونو -
شلدینی بوتون اولکهلرک . » ایشته بر تعریف که بنم بیلدیکم
تورک یوردینی ، تورک مالکانه سنی کوچولویور ، و بوندن داها
فجیع اولدقر تورک وطنی هرکون بر پارچه ده تحدید و تنقیص
ایدهجک بر ماهیتی حائر بولنیور !

یالکیز بر ایکی مثال ذکر ایدیورم : کندیسینه قارش
ابدی بر عشق و صداقت یعنی ایتدیکمز طرابلس غریبه بلکه
بوکون بر قاج تورک اوتوریور ، تورک کوروشیور . . .
فقط یارین ؟ تورک کورمک ، تورکک ایشتمک ایچون رسمی
وکیلزک دائره سینه کیتتمک لازم کلهجک دکلی ؟ یشادقجه
حقوقزدن کندی حسابیه اصلاً فراغت ایتیمهجکم کرید . . .
بو بیک کره بدبخت ، بیک کره سوکیلی ولایتز . . . شهه یوق که
حالا بوکون ، قرداشم کوک آلپ ، سنک تعریفکه نظراً بر
تورک طوبراغیدر . فقط یکریمی سنه طرفنده اوراده کی تورکک
نه قورقنچ بر نسبت هندسیه ایله آزالدیغی درپیش ایدنجه بر
ربع عصر صوکره کرید طوبراغنده آرق هیچ بر تورک
قالیه جفته حکم ایتک ضروری دکیدر ؟ صوکره بوسنه ، هر سک ،
آطهلر ، تسالیا ، آرنالودلق و نهایت یونانیلرک صربلرله متفقاً
کریده بکره تمک ایسته دکلری و بکره جگری روم ایلی . . .
یاشمیدن تعریف خارچتده قالیور ویا قالهجق !

داها سورونور وهیچ بر شی یاپامدن ینه اواسکی ،
 واورو محکمی یریمزه دوزدک .
 حکومت حاضره نك اڭ چوق کوزه چارپان مشغله سی ،
 بنجه اورومچك تمیزله مك اولمشدر ! ..

شوقدرکه بوتنظیف شیمدیلک سطحی و وقوعاتك
 ایجاب ایتدیردیکی استعجال تیمجه سی اولارق صرف عملی
 وتطبیقی در . ایچاریمزده کی اورومچك یووالرینی قرناً
 بعد قرن مملکتك امید وار اولدوغی تمیز و آلیشقی
 اللر طویللاجق ، فقط بوده حکومت حاضره نك آچدیغی
 سربست مسلکی منتظم صورتده تعقیب ایله اولاجقدر .

حکومت . ملتک کیزلی قوتلرینی ، بوقوتلرک مقادیر
 ودرجه تحمل واقدارینی ، وقت وزمانیه ایجه بیلدی .
 قوت ! اونک ذاتاً - ملت ایچون - اڭ زیاده واک چابوق
 آرادینی بر شی ...

« قوت » دن داها بویوک وداها قوی الوعد نهیه
 استناد ایدیبیلیردک ؟

عصریمزده بوتون عالمه حکمران اولان او ذی وقار
 وذوالانتقام حسک ، قوتدن عبارت اولدوغی کشف
 ایتش اولمازن مسعود بر شی در .

بو نقطهده ، بزه وقوعات مهمه نك تأثیری انکار
 اولوناماز . طبیعی ، وقوعات سیاسییه وحریه قارشیننده
 هر حالده بر قرار اتخاذه ایچون ضرورت واردر . فقط
 بو قرار ، عجبا کیمه قارشی ، وناصل اتخاذه اولنهجق ؟
 بونی تمامیه احاطه ایدهرک بر تصمیم شکلنه ایصال ایچون
 حال ووضعتک ایتدیکی شیئی تهیه ، واونو توافق ایتدین
 افکاری طرد ایتک وبوصورتله مسئله نی بر معادله
 ریاضیه حالنه افراغ ایدیه یلمک لزومی قارشیننده یز .
 او وقت کیزلی قوتلری اڭ اوک صیرایه کچیرمک جسارتی
 کندینه لزوم حس ایتدیریور .

وقتیاه ایشیتدیکمه کوره مصرده عربانی پاشانک عصیان
 مسئله سی استانبولده حقیقییه آکلاشیله ماشیدی ! اختلالک

قوت ، جهانیه سوزینی کچیردن اڭ صاعلام وارلقدر .
 انسانک قوتی اساساً بویوکدر . بونی علم وعرفان ایله
 ایجه بیلنلر ، دکرینی تمامیه ادراک ایدنلر سسلا متلرینی
 اونده آرامشلر ، اونده بولمشلردر .

قوت ، بر جوهر لاهوتی در ؛ امر ونهی ایتک
 خاصه سنه مالکدر . قوت اولمازسه یوره کده ، حتی
 وجدانده اولماز ! .

انسانک ماده سی و معنایی ، هپ قوتدر . قوت ،
 حقیقه حیاتدر . موت ، قوتلرک توکنمه سی اولدوغی
 کی ... دنیایی اداره ایدن شی ، نه انسانلرک آبیایی ،
 نه دهاسی ، نه دهه عددجه چوقلنی ، هیچ بری ده کلدر .
 بوتون معناسییه ، آنجق قوتیدر . قوت ، مقصودی
 آکلامق ایچون حال اعتباریه مخرب اولاییلر ، فقط
 آتی ایچون ناظمدر . قوتسز شی دوزملز ، قوتسزلر
 برشی یاپماز ؛ قوتسزلک هر شی ده نقصانی ارا نه ایددر .
 قوتسز دائماً قوتلی نك اسیریدر . قوتسزلر یاشامازلر ...

•••

قوتک برچوق انواعی تصور ایدیه بیلیرز :

یوره کنده قوت ، عقلده قوت ، دیلده قوت ؛
 بازوده قوت ، هیئت اجتماعییه ، خواصده ، عامهده
 قوت ، هپ قوت ... بنه قوت ! ..

بو مختلف قوتلری آکلار وییلیرز ، فقط بوراده
 راز دوشونمک - ظنمه کوره - بزی دها زیاده ایقاظ
 ایده جکدر . بن مسلمانلر وعثمانیلرده کی قوته ، برقوة
 معنویه نك مادیاتی ده تسخیر ایدن حاکیت موعوده سیدر ،
 دییه جکم .

حکومت حاضره نك ، (مه تودیق) یعنی اصولی اولدقدن ،
 باشقه بویوک بر خصوصیت وشجاعت وحیثیه بو « قوت »
 نظریه سی ره برحرکاتی اتخاذه ایتمه سی ، بزی بوتون معناسییه
 دیر یلتدی . بو دیر یلمک تعبیری آبی دوشونمه منی کافه
 اولاد وطنه توصیه ایددرم .

حکومت حاضره بویله بر دورک « پسیقولوجیا » سنه
 لزومی درجه سنده آکا هدر . بویله اولماسه ایدی بز برمدت

فدا کارانی ، فاتحک عزمی ، سلیمک سیاست وجلادی ،
خلاصه هپسی . . . و هپسی موجوددر . بزله بومعالی
اعصارک شویله کلشی کوزل توره مش احفادی ددکل
حقیقی اولادی ز .

فقط بزم قوتمز ، بوکون کوزه کورونه ندن عبارتمیدر ؟
نخیر ! ددکل در ، واولیه جقدر .

بزم قوتمز حس فداکارینک غلیانه کلدیکی یرده ، صبر
ومتانتک بر اوردو قوماندانه یاقیشه جق درجده بوتون
افراد ملتده کی جلیل وقوی وجدانلرک اورتیه آتیلدینی
وقته کوزو کور . بوشیمدیکی بر باشلانغج ، بر جزیت ،
برجد اصغیردر . بزداها نهلر حیقاریر ، وایسترسه ک
نهلر یاپارز ! . .

شوقدرکه قوتمز ، تحملیزی ، عدوشکن مقاومتمزی
اسیرکه ممه لی یز . هب نتیجه لر ، بوتون شرفلر ، بوتون
قورتولوشلر ، شانلر ناموسلر ، بنلرکیر ، هپ بونده ! هپ
بو نقطه ده ، هپ بو کچیده

بویوک بر مقصد ، بویوک برغایه تعقیب ایدبیورز ، حتی
یکیدن دوغویورز ، یکیدن دنیایه کلیورز ، یکیدن
یتیشیورز .

غدا ، سلاح ، آت ، عقل ، پارا ، شیمه ، خصال ،
سجیه . عنعنه ، شان ، شرف ، ناموس ، شجاعت ، صبر
ثبات ، متانت ، حمیت ، مروت ، سخا ، کرم ، دین
ایمان نه مز وار ایسه هپسنی بو مقصد ، بوغایه ، بومراذ
وبوکون ایچون قوللانا جغز .

یه میه جکیز یدیره جکیز ، که میه جکیز که یدیره جکیز ،
اوطور میه جغز ، چالیشه جغز ، دیشمزدن ، طیرناغمزدن
آرتیروب ویره جکیز . سلاحه صاریلوب نرینه اولسه
کیده جکیز ، بربریمزه یاریم ایچون اویومیه جغز ، آج
قالسه ق بربریمزه فاش ایتیه جکیز . بتون موجودیت
معنویه مز اورتیه قویه رق اوغراشه جغز ، دشمنلریمزله
بوغاز بوغازه کلکی بوتون حیات ملیه مزک اک طبیعی
وبونکه برابر اک شانلی کونی بیله جکیز . بو صوک

توسعی اثناسیندم . هرینه فکوره ببناء ایسه - مصره
انکلیزلره برابر عثمانلی عسکری سوقتی مصرانه التماس
ایدن او وقتکی انکلتزه سفیری (لورد دوفرین) ک
بورجاسی خاقان سابق طرفدن متردانه بر طرزده ،
قبول ایله عدم قبول آراسنده دوندورولورکن فرانسه
سفیرینک عسکر سوقتی مانع تلقیناتی مقبول اولمش ،
وسفیرک بو موفقیتی ، عثمانلی یایراغک آفریقا ساحلارنده
بر چوق مدتدن صوکر ا یکیدن کوزونمهی وبناء علیه
جزایر وتونسه بوزنک حمای مشرق آرانک بر داها
طلوعی منع ایتیه سی اعتباریه پک بویوک کورولمش وانکلیزلر
مصری استیلا ایتشدر .

او وقتک صدر اعظمی عبدالرحمن پاشایه بر چوق
چرکسیرک مصره سفر آچق ایچون مراجعتلری بوسبیله
عقیم قالدینی ده مرویدر .

دیمک که بوسبوتون عنعنه سز وسابقه سز ، یکی برشیئه
تشیست ایتیمورز . آراده ثلث عصراتی بر فاصله حرمان
تشکیل ایدن تأثیرات ، صرف سیاست یا کشتلی در .
بونو ایجه آکلامقده علاقه دار اولان متفکرلر شیمدی
بلکه دوغرو دوشونیورلر ! . .

دیمک که بز فوق العاده برشی یایمیورز . قوتمز ،
لزم سوقتی ضروری کوردیکمز یره کوندیریورز .
بورایه قدر قوت ، قوت ، دییه تکرار ایتدیکمز
کله نکه ماده ویا معنایه کلنجه : بن بونی ادراک ایتشکه
برابر تمامیه آکله تمیه جغ ایچون محزونم !

بزدکی قوت ، اکر حقیله قوللانلق نعمته شیمدی یه
قدر مظهر اولسه ایدی بی ذیشانک قدرت شان
وشوکتی تمامیه محافظه ایدیش اولوردی . بو قدرتک
دوامنده حضرت ابوبکر الصدیق صداقت فدا کارانه سی ،
حضرت عمر الفاروقک جهاد عدالت فرمائی ، جناب
عثمانک فیض اخلاص وتقوایی ، الی نهایی حضرت علینک
ذوالفقار معنوی درخشانی منجدر . داها صوکر سلطان
عثمانک معنویاتی ، اورخانک مؤسسلیکی ، خداوندکارک

وقایع مالی و اقتصادی

ایلول ایچریسندنه انتشار ایدن (۱۲۱۷) نومرولی (ثروت فنون) ده قایتولاسیونلرک الفاسی اوزدرینه پوسته وتمتع ویرکولرینک تدقیقنه حصر ایدیلن «پوسته لروتمتع» سرلوحه سی ویریلن بر مقاله ده شویله جه بسط مقال اولیور : «حکومت کمرک رسومنک تزییدی حقنده کی قانون موقتدن صوکره مهم برخطوه دها آتمش ، وبر اوچنجی خطوه یی ده آتمق اوزره بولنشدر . اخیراً تمتع قانوننک بعض موادنی تعدیلاً تنظیم ایدلش اولان قانون موقت بویکی خطوه یی کوستریور ، وتنظیم ایدیور . شیمدی یه قادار مملکت مزده کار وکسبده بولندقلری ، برحق پاره لر قزاندقلری - انکار ایتیه رک خالصانه تسلیم واعتراف ایتیه من دها طوغری اولدیغنه کوره - تجارتده وصنعتده بزدن زیاده وقوف ومعلومات ، تجربه صاحبی اولمالریله ، بزدن زیاده فعالیت منتظمه مألوف بولونمالریله ذاتاً بزده متفوق اولدقلری حالده اجنبیلر بوقادارله ده اکتفا ایتیه رک بوتون عثمانلی ارباب کار وکسبک - تجارت ، صنعتکار ، اصناف الی آخره - ویرمکده اولدقلری تمتع ویرکوسنی ده ویرمیورلردی . بویله جه مملکت مزده کندیلرینه قارشى فضائل مسافر پروری یی ایفادن هیچ بر زمان قاجامش ، چکنمه مش اولدیغی اجنبیلر مزعج بر رقابتک آلتنده عثمانلیلرک ازیله لرینه ، مجادلات حیاتیده ، مسافرلرینک رجحان و امتیازی کندیلرینک قیود وتکالیف آلتنده اولنرکی سرستانه حرکت ایده مه . مکدن متولدضعف لری یوزندن اثبات موجودیت ایده مه مه لرینه سبب اولیوردی . ایشته حکومتک آچدینی ساحه ، تجارت وصنعت عالمنده ، اقتصاد میداننده بر ساحه حقندن بحث ایدلسه ، آنجق شیمدی یه قادار عثمانلیلرک کندی مملکتلرنده وکندی وطنلرنده ضایع اولان حقلرینک آرتق بوندن بویله وقایه وتأمینی ، عینی زمانده عثمانلی واجبی بوتون ارباب فعالیتیه عینی شرائط وعینی تکالیف آلتنده میدان اقتصادک آچیلما سیله عدالت ومساواتک تأسیسی موضوع بحث اوله بیلیر .

سویله دکاریمه جوق دقت ایدلم ، چونکه نتیجه مقال هپ بونده در .

اگر قوتلریمز ، افراد اعتباریله ، کیزلر وهی بریمز قدرتمزی کندیمزه صاقلارسه ق دشمنک اکلنجه سی اولور ، و بردها بلمزی دوعرولمته مایز . اگر واریمزی یوغمزی فی سیل الحق ایتار ایدره ک حق ک کوستردیکی بوله کیده رسه ک هیچ شبهه سز منصور اولورز . چونکه اسلامک قوتی بویوکدر . اوقدر ، بویوکدرکه وقتیه آجیق ده کیزلری کول حالته افراغ ایدن ینه بو قوت ایدی . الویریرکه بز اولنر قدر فداکار اولالم . ایشته اصل قوت ، ویکانه کافل نصرت بودر . وهو علی کل شیئی قدیر .

علی سعاد

شعر :

تکیه شتا

کیهر اشجار برکلاه بیاض ؛
دیر مشجرده ذکر ایدر هر آغاچ ؛
چیرینیر بعض بر آیین نیاز ؛
قوملر اوستنده وعظ ایدر امواج ؛
قارلی یوللرده شیخ باد آغلار ؛
غلی کوزلرله هپ باقار انجم ؛
صالایر کاه نعره روزکار ؛
دست ظلمنده آیی بر اسکی قدم ؛
سرورل شیمدی بر مرید ضعیف ؛
بوزلی دالدرده برکوموشدن نی ؛
دیوبولور بعض بر بکای خفیف ؛
بعض بر اوف ، بعض بر می می ؛
طا ککهلر کیمیش اختیار داغلر ؛
هر قووقدن چیقار بر آه خزین ؛
کومولورکن مزار برفه بهار
روحنه روزکار اوقور «یس» . . .

یوسف ضیا